

Meček (*Gladiolus* sp.)

4. Meček (*Gladiolus* sp.)

Meček (*Gladiolus* sp.) je zelnasta trajnica, ki spada v družino pe-runikovk. Doseže velikost med 30 do 60 cm. Cveti maja in junija. Po obliki listov, ki spominjajo na meč, je vrsta dobila znanstveno ime, saj so gladiatorji vihteli meče, ki so jim rekli gladius. Na območju parka je moč videti tako ilirski meček kot tudi močvirskega. Ilirski meček (*Gladiolus illyricus*) najdemo na negnojenih, s hranili siromašnih, travnikih. Je nizka cvetlica z gostim socvetjem rdečkastovijoličnih cvetov. Močvirski meček (*Gladiolus palustris*) ima enostransko socvetje iz največ šestih škrlatno rdečih cvetov. Uspeva na vlažnih, s hranili revnih, travnikih.

Meček (*Gladiolus* sp.)

Poletni veliki zvonček (*Leucojum aestivum*)

5. Poletni veliki zvonček (*Leucojum aestivum*)

Poletni veliki zvonček spominja na pomladanskega velikega zvončka ali po domače kronico. Od manjše spomladanske sorodnice se razlikuje še po številu cvetov in po času cvetenja. Na vrhu njegovih do 50 cm dolgih stebel, se zgodaj poleti razvije 3 do 7 kimastih cvetov, ki se odpirajo en za drugim. Beli cvetni listi imajo na konicah zeleno liso. Uspeva v nižinah na vlažnih, s hranili in humusom bogatih tleh, na močvirnih travnikih in v poplavnih gozdovih. Cveti maja in junija.

Ste morda na Ljubljanskem barju opazili katero izmed opisanih rastlin?

Sporočite to še nam na elektronski naslov info@ljublanskobarje.si.

Prosimo vas, če navedite vsaj naslednje podatke:

- čim bolj natančno lokacijo najdbe (natančen opis, še bolje pa, če opis spremljajo koordinate),
- datum najdbe,
- vaše ime, priimek in kontaktne podatke,
- fotografija rastline oz. rastišča.

Vse sodelujoče še naprošamo, da **rastlin ne trgajo**, saj potrebujemo **le podatke in ne primerkov**.

Vsaka najdba je dragocen podatek in tako lahko sedaj tudi sami pripomorete k ohranjanju narave in njenemu raziskovanju.

Več informacij:

Krajinski park Ljubljansko barje
Podpeška cesta 380 • 1357 Notranje Gorice
T: 08 20 52 350 • E: info@ljublanskobarje.si
• www.ljublanskobarje.si

biportal.si

Izdal: Krajinski park Ljubljansko barje, Notranje Gorice, maj 2013 • Uredila: Tina Mikuš • Avtorji fotografij: Davorin Tome, Valentin Schein, Marta Jakopič, Branka Trčak, Marjan Govedič, Maja Cipot, Monika Podgorelec • Vir fotografij: Bioportal.si, Notranjski regijski park, KPLB • Vir: Stigarske joste in sod. 2009, Cvet skrivnosti: vodnik po rastlinskem svetu Cerkljanskega jezera in okolice, Cerkljica, Notranjski regijski park. 204 str.: Rumeni blatnik. 2013. Wikipedia. http://sl.wikipedia.org/wiki/Rumeni_blatnik (7.5.2013) • Oblikovanje: Dejan Veranič

Ljubljansko barje

— KRAJINSKI PARK —

IŠČEMO RASTIŠČA ZNAČILNIH BARJANSKIH RASTLIN

Munec (rod *Eriophorum*)

Loeslova grezovka (*Liparis loeselii*)

Navadni kukavičnik (*Gymnadenia conopsea*)

Rumeni blatnik (*Nuphar luteum*)

1. Munec (rod *Eriophorum*)

Ob pomladnih in poletnih sprehodih po barjanski ravnici na nekaterih travnikih naletimo na razkuštrane bele kepice, ki še najbolj spominjajo na bombaž. To je munec, rastlina iz družine ostričevk, ki uspeva na barjih, močvirjih in mokrotnih travnikih z malo hranili. Cveti od aprila do junija, vendar ima neopazne cvetove s ščetinastimi cvetnimi listi. Ti se šele po cvetenju podaljšajo in tvorijo značilne srebno-bele kosme. Čeprav so na videz podobni bombažu, so ščetine muncev precej bolj krhke in zato niso uporabne kot predivo. Podaljšane ščetine omogočajo učinkovito raznašanje plodov s pomočjo vetra. Za krmo munec ni primeren, kar povesta tudi njegovi ljudski imeni metljavec in konjska smrt. Vse vrste muncev so uvrščene na Rdeči seznam Slovenije. Tam, kjer raste munec rastejo tudi druge ogrožene vrste, zato nas njegova rastišča še posebej zanimajo.

Munec (rod *Eriophorum*)

2. Orhideje (družina *Orchidaceae*)

Orhideje ali kukavičevke so družina rastlin z značilno oblikovanim cvetom, pri katerem je na spodnji strani srednji cvetni list povečan in oblikuje medeno ustno. Razmnožujejo se z zelo drobnimi semeni, ki ne vsebujejo nobenega hranilnega tkiva. Za kalitev semen je zato nujno potrebna simbioza z glivami, ki kalčku omogočijo pridobivanje hranil iz okolja. Gnojenje slabo vpliva na simbiozo med glivami in rastlinami, zato kukavičevke na gnojenih travnikih ne morejo uspevati. Za močvira in barjanska tla sta značilni drobna, zelenkasta Loeslova grezovka (*Liparis loeselii*) in rdečkastorjavo-bela navadna močvirmica (*Epipactis palustris*). Zaradi svojih specifičnih rastiščnih zahtev sta precej redki. Pogostejše lahko opazimo vijoličaste cvetove navadnega kukavičnika (*Gymnadenia conopsea*), ki cveti od maja do avgusta, zraste pa od 20 do 60 cm. Gre za redke vrste, ki so za-varovane, zato teh rastlin nikoli ne trgamo! Še posebej bomo veselili lokacij travnikov, kjer kukavice množično uspevajo.

levo: Loeslova grezovka (*Liparis loeselii*);
desno: navadna močvirmica (*Epipactis palustris*)

3. Rumeni blatnik (*Nuphar luteum*)

Je vrsta vodnih lilij z rumenim cvetom, ki raste v jezerih, ribnikih in počasi tekočih rekah, najdemo jih tudi v kanalih na robu polj. Uspeva na senčnih in sončnih mestih. Da to ni lokvanj, nam izdajo zlatorumeni cvetovi, ki jih lahko občudujemo od junija do septembra. Pod vodno gladino se vijejo močna, 3-8 cm debela stebila, ki lahko segajo do 2 m v globino. Stebla se v mulju nadaljujejo v korenini podobno tvorbo - koreniko - vanjo rastlina shranjuje zaloge škroba in drugih hranil. Pozimi zgornji deli rastline odmrejo, spomladi pa zopet poženejo iz korenike. Rastlina se razmnožuje s semeni, ki vsebujejo zračno tkivo. Zaradi njega so tako lahka, da ne potonejo, temveč s tokom plujejo po vodni gladini do ugodnega mesta za rast nove mlade rastline.

Rumeni blatnik (*Nuphar luteum*)